

Krzysztof Benyskiewicz

Zielona Góra

ORCID 0000-0001-7026-6187

PUER ET RUTHENA PUELLA, CZYLI MAŁŻEŃSTWO MIESZKA SYNA BOLESŁAWA SZCZODREGO. ARTYKUŁ POLEMICZNY

W 1079 roku Bolesław Szczodry z kilkuletnim synem Mieszkciem opuścił Polskę w następstwie nieznanego bliżej konfliktu politycznego. Wygnańcy znaleźli azyl na Węgrzech. Po śmierci Bolesława, Mieszko, z inicjatywy stryja Władysława Hermana, wrócił do kraju. Tu, jak napisał w swej kronice Anonim tzw. Gall, ożenił się z „ruską dziewczyną”¹. Fakt ten oprócz kroniki odnotowały również najstarsze polskie roczniki, stwierdzając lakonicznie „Mesco duxit uxorem”². Źródła te nie stworzyły podstaw do bliższej identyfikacji małżonki młodego księcia. Uczynił to dopiero Jan Długosz, stwierdzając, że była nią Eudoksja, córka księcia kijowskiego Światopełka³. Niestety, wiadomości piętnastowiecznego kronikarza okazały się błędne. Oswald Balzer ustalił, że Długosz omyłkowo skojarzył z Mieszkciem Bolesławowicem małżonkę Mieszka Starego. Z Eudoksją, siostrą ruskiego księcia Światopełka ożenił się syn Bolesława Krzywoustego, a nie Szczodrego⁴. Dzięki badaniom O. Balzera sprawa pochodzenia partnerki księcia Mieszka ponownie została otwarta. Nie spowodowało to szerokiej fali dyskusji. Temat poruszano incydentalnie, najczęściej przy okazji badań genealogicznych, biograficznych lub w ramach studiów nad politycznymi relacjami polsko-ruskimi. Kontrowersje skupiały się wokół ustalenia koligacji rodzinnych książniczek. Ojca „ruskiej dziewczyny” widziano w Izjasławie Jarosławicu, jego synu Światopełku,

¹ *Anonima* tzw. *Galla kronika, czyli dzieje książąt i władców polskich*, [w:] *Monumenta Poloniae Historica. Nova Series*, t. 2, ed. K. Maleczyński, Kraków 1952, lib. 1, cap. 29, p. 55.

² *Rocznik dawny*, [w:] *Monumenta Poloniae Historica. Nova Series*, t. 5, ed. Z. Kozłowska-Budkowa, Warszawa 1978, p. 11; *Rocznik kapituły krakowskiej*, [w:] *Monumenta Poloniae Historica. Nova Series*, t. 5, p. 53; *Rocznik krótki*, [w:] *Monumenta Poloniae Historica. Nova Series*, t. 5, s. 236.

³ *Ioannis Dlugosii Annales seu Cronicae Incliti Regni Poloniae*, lib. 3,4, Varsoviae 1970 p. 161: „Accepit et tunc Mye[cz]s[laus] princeps Boleslai Polonie regis filius, epheborum etatem parum iam transgressus, Swantopellci Kyowiensis ducis sororem [germanam Eudoxiam] nomine, Wladis[lao] patruo suo Polonorum duce ordinante uxorem, quatenus Russie regiones a patre suo subacte hac affinitate magis sincere et devote in fide persisterent”.

⁴ O. Balzer, *Genealogia Piastów*, wyd. J. Tęgowski, Kraków 2005, s. 204.

Wsiewłodzie Jarosławicu lub którymś z Rościsławiców⁵. Z dzisiejszej perspektywy można powiedzieć, że prowadzone badania nie przyniosły rozstrzygających konstatacji. Kandydata na Mieszkowego teścia nie wskazano w sposób przekonujący.

W ostatnim okresie w polskiej historiografii pojawiły się głosy dające asumpt do nowego, oryginalnego opisu historii małżeństwa Mieszka. Wskazują one błędny kierunek dotychczasowych poszukiwań, sugerując zawarcie przez syna Bolesława II niedynastycznego związku. Zdaniem Edwarda Skibińskiego, Gall w rozdziale *Kroniki polskiej* poświęconym młodemu księciu, ujawnił „półprywatny charakter ożenku Mieszka”. Historyk uzasadnił swe stanowisko następująco: „Określenie *Ruthena puella* podtrzymuje prywatny charakter mariażu, skoro Mieszko wziął sobie za żonę jakąś dziewczynę z Rusi, zauważmy, że nic się tu nie mówi o randze wybranki, a określenie *puella* zdaje się jej przeczyć”⁶.

Wywody E. Skibińskiego za celne uznał Adam Krawiec w swej biografii Władysława Hermana. Warto zacytować uzasadnienie Krawca, rozwijającego myśl poprzednika: „W takim przypadku stroną w ewentualnym układzie byłby zapewne jakiś lokalny możny, którego Polacy chcieli wykorzystać jako sojusznika dla zapewnienia spokoju na pograniczu. Być może Herman, wmanewrowując Mieszka w związek niedynastyczny, chciał przy okazji osłabić prawa jego ewentualnych synów”⁷.

⁵ Zob. m.in.: A. Naruszewicz, *Historia narodu polskiego od początku chrześcijaństwa*, t. 5, Lipsk 1836, s. 22-23; J. Szujski, *Dzieje Polski podług ostatnich badań*, t. 1, Lwów 1862, s. 87; N. de Baumgarten, *Genealogies et mariages occidentaux des Rurikides russes du Xe au XIIIe siècle*, „Orientalia Christiana” 9, 1927, s. 10-11; V. T. Paśuto, *Vnešnââ politika Drevnej Rusi*, Moskwa 1968, s. 43; A.B. Golovko, *Drevnââ Rus’ i Połša v političeskich vzaimootnośeniah X-pervoj treti XIII vv.*, Kiev 1988, s. 59; A.B. Golovko, *Polska derżava v ostanniomu dwadcâtiričči XI – na počatku XII st. (Problema političnogo razvitu)*, „Visnik Kam’aneč’-Podil’skogo Nacional’nogo Universitetu im. I. Ogiienka. Istorični zapiski” 2010, 3, s. 427; F. Sielicki, *Polsko-ruskie stosunki kulturalne, do końca XV wieku*, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Slavica” 1997, 43, s. 34-35; D.V. Donskoj, *Rûrikoviči. Istoričeskij slovar’*, Moskwa 2008, s. 300; J. Vojtovič, *Knăža doba, portety elity*, Bila Cerkva 2006, s. 354 (Izjaślaw); K. Jasiński, *Rodowód pierwszych Piastów*, s. 181 (nie wiadomo); A.V. Nazarenko *Drevnââ Rus’ na meždunarodnyh putâh*, Moskwa 2001, s. 547-552 (Światopełk) N.M. Karamzin, *Istoriâ gosudarstva Rossijskago*, t. 2, Sanktpeterburg 1818, s. 102; (Efraksja c. Wsiewłoda); J. Powierski, *Kryzys rządów Bolesława Śmiałego. Polityka i jej odzwierciedlenie w literaturze średniowiecznej*, Gdańsk 1992, s. 296 (c. Wsiewłoda); J. Tęgowski, *Kontakty rodzinne dynastów polskich i ruskich w średniowieczu*, [w:] *Miedzy sobą. Szkice historyczne polsko-ukraińskie*, red. T. Chynczewska-Hennel, N. Jakowenko, Lublin, 2000, s. 13; K. Benyskiewicz, *Mieszko Bolesławowic (1069-1089). Źródła i tradycja historiograficzna*, Kraków 2005, s.161-165; K. Benyskiewicz, *Władysław Herman książę polski (1079-1102)*, Kraków 2014, s. 133-134 (Katarzyna c. Wsiewłoda); A. Bielowski komentarz do *Galla Kronika*: wyd. A. Bielowski, [w:] *Monumenta Poloniae historica*, t. 1, Lwów 1864, 424, p. 2 (Rościsławice).

⁶ E. Skibiński, *Przemiany władzy. Narracyjna koncepcja Anonima tzw. Galla i jej podstawy*, Poznań 2009, s. 125. Na temat koncepcji autora i o ich związku ze źródłami zob. P. Wiszewski, *Z badań nad zaginionym światem opowieści o przeszłości Polski. Uwagi na marginesie pracy Edwarda Skibińskiego, Przemiany władzy. Narracyjna koncepcja Anonima tzw. Gall i jej podstawy*, Poznań 2009, *Instytut Historii UAM*, ss. 264, 2 nlb., „Kwartalnik Historyczny” 2012, R. 69, z. 1, s. 91-103.

⁷ A. Krawiec, *Król bez korony. Władysław I Herman książę polski*, Warszawa 2014, s. 119.

W przeciwieństwie do opinii A. Krawca, pomysł E. Skibińskiego uważam za nie-
trafny. Mamy, jak mi nie mam, do czynienia z błędną interpretacją tekstu źródłowego.
Z kroniki Galla wynika, że książę Władysław, zachwycony szlachetnymi obyczajami
i pięknnością Mieszka, postanowił sprowadzić go do kraju i ożenić z „ruską dziewczyną”⁸.
Zamiar swój przeprowadził, lecz los nie był łaskawy dla młodego księcia. Tuż po ślubie
Mieszko zginął zamordowany. Ale w smutnej i wzruszającej opowieści Anonima nie ma
miejsca na historyczno-genealogiczne dywagacje. To raczej rzecz do recytacji i pieśni:

Unde placuit patruo suo Wladislauo duci puerum in Poloniam sinistro alite revocare,
eumque Ruthena puella fatis invidentibus uxorare⁹.

Na potrzeby dramatu Gall dziewiętnasto-dzwudziestoletniego księcia nazywał
„chłopcem” lub „gołowąsym a pięknym młodzienaszkiem”¹⁰. Nic w tym zatem dziw-
nego, że „chłopiec” pojął za żonę „dziewczynę”. Jeśli ów „chłopiec” mógł być przed-
stawicielem dynastii Piastów, to „dziewczyna” Rurykowiców. Gdyby trzymać się logiki
E. Skibińskiego czytającego Galla, wówczas moglibyśmy kwestionować również dy-
nastyczne pochodzenie innych partnerek polskich władców. Książę Mieszko I zażądał
przecież „w małżeństwo jednej bardzo dobrej chrześcijanki z Czech”¹¹. Niekoniecznie
zatem księżniczki. Można także wątpić, czy przedstawicielką Rurykowiców była
Dobronega. Kazimierz pojął za żonę tylko Rusinkę „szlachetnego rodu”¹². Z kroniki
Galla nie wynika także, by księżniczką była Zbysława. Domyślamy się tego na pod-
stawie wzmianki o bliskim pokrewieństwie między narzeczonymi¹³. Ale, jeśli wysilić
wyobraźnię, moglibyśmy wywieść Zbysławę z wcześniejszych związków Piastów z ru-
skim możnowładztwem (podobnego do tego, jaki miał rzekomo zawrzeć Mieszko).
Nikt oczywiście nie podnosi kwestii dynastycznego pochodzenia wymienionych wyżej
żon Piastów. Nie wynika to jednak z analizy kroniki Galla, lecz możliwości weryfikacji
jej wiadomości za pomocą innych źródeł. Książęce koneksje Dąbrówki potwierdził
Thietmar¹⁴. Według *Powieści minionych lat* Kazimierz ożenił się z córką Włodzimierza

⁸ J. Powierski, *Ruś w opiniach najwcześniejszych polskich kronikarzy*, [w:] *Polacy o Ukraińcach, Ukraińcy o Polakach. Materiały z sesji naukowej (Gdańsk, 8-9 maja 1992)*, red. T. Stegner, Gdańsk 1993, s. 21, stwierdził: „Wcześniej najprawdopodobniej Awdańce należeli do wiernych stronników Bolesława Śmiałego, którzy udali się z nim na wygnanie na Węgry i powrócili do kraju z jego synem Mieszkiem Bolesławowicem. To wyjaśnia gorącą pochwałę młodego Mieszka w kronice Galla, może zaś i pewną niechęć do żony, narzuconej księciu przez Władysława Hermana”. Źródła nie wiedzą nic na temat otoczenia Bolesława i towarzyszących mu na wygnaniu rycerzy. Nie wiadomo, na jakiej podstawie J. Powierski skonstatował „pewną niechęć” wobec żony Mieszka w opowieści kronikarza.

⁹ *Anonima* tzw. *Galla kronika*, lib. 1, cap. 29, p. 55.

¹⁰ Mieszko urodził się w 1069 r.: *Rocznik dawny*, p. 10.

¹¹ *Anonima* tzw. *Galla kronika*, lib. 1, cap. 5, p. 15.

¹² *Ibidem*, lib. 1, cap. 19, p. 44: „Postea vero de Rusia nobilem cum magnis divitiis uxorem accepit”.

¹³ *Ibidem*, lib. 2, cap. 23, p. 90.

¹⁴ *Kronika Thietmara*, przekł. i oprac. M.Z. Jedlicki, Poznań 1953, s. 218.

Wielkiego, a Bolesław Krzywousty z córką Światopełka Izjasławica¹⁵. Niestety w przypadku żony Mieszka nie ma możliwości skontrolowania wersji Anonima ani latopisami, ani innymi, rodzimymi przekazami. Wspomniane wyżej polskie roczniki ograniczyły się do stwierdzenia faktu małżeństwa. Zapis o księciu, który pojął żonę, to naturalna chyba formuła stosowana w najstarszych polskich annałach w przypadku małżeństwa dynastycznego. Identycznie jak mariaż Mieszka udokumentowały one związek zawarty przez Bolesława Krzywoustego: „Boleslaus tercius duxit uxorem”¹⁶.

Latopisy w ogóle nie zawierają informacji o małżeństwie Rurykowicówny z synem Bolesława Szczodrego. Milczenie źródeł nie powinno być jednak argumentem za jej niedynastycznym pochodzeniem. W latopisach wielokrotnie pomijano mariaże książniczek zawierane z przedstawicielami zachodniego chrześcijaństwa. Spektakularnym przykładem jest Prakseida (Eufraksja), córka księcia kijowskiego Wsiewołoda, która najpierw została żoną grafa ze Stade, a następnie cesarza Henryka IV. Na kartach *Powieści minionych lat* nie znajdziemy na ten temat żadnej wiadomości. O Eufraksji wspomina się tam dwukrotnie: gdy wstąpiła do klasztoru i gdy zmarła¹⁷. *Powieść* przechowuje również pamięć o jej siostrze, Katarzynie¹⁸. Według przekazu księżna zmarła 11 czerwca 1108 r.¹⁹ Mimo że Eufraksja była dwukrotnie zamężna, w *Powieści* określana była tylko jako córka Wsiewołoda (nie np. cesarzowa). Jako córka Wsiewołoda występowała także Katarzyna.

Dotyychczasowe rozważania prowadzą do dwóch wniosków:

- Gallowe określenie małżonki Mieszka jako „ruskiej dziewczyny” wynikało z pisarskiej konwencji przyjętej w ramach relacji z ostatnich chwil życia syna Szczodrego (chłopiec-dziewczyna),
- Gall w swej kronice często marginalnie traktował informacje o dynastycznym pochodzeniu żon Piastów.

Rozważając propozycję Edwarda Skibińskiego, warto zastanowić się, co oznaczać może stwierdzenie o „półprywatnym” lub „prywatnym charakterze ożenku” w kontekście treści zawartych w kronice Galla. Edward Skibiński, nie wiadomo na jakiej podstawie, stwierdził, że ślub Mieszka miał prywatny charakter, a następnie napisał: „Określenie *Ruthena puella* podtrzymuje (podkreślenie – K.B.) prywatny charakter mariażu, skoro Mieszko wziął sobie za żonę (podkreślenie – K.B.) jakąś dziewczynę z Rusi”. Dlaczego określenie „ruska dziewczyna” ma „podtrzymywać” charakter

¹⁵ *Povest' vremennyh let*, č. 1, oprac. D.S. Lihačev, Moskva-Leningrad 1950, s. 104, 183.

¹⁶ *Rocznik dawny*, p. 11, 12. Wyjątkowo inaczej *Rocznik dawny*, p. 4: „Dubrouka venit ad Miskonom”. Ale i tu nie ma dynastycznych konotacji.

¹⁷ *Povest'...*, č. 1, s. 186-187.

¹⁸ Katarzyna to jedna z hipotetycznych kandydatek na żonę Mieszka.

¹⁹ *Povest'...*, č. 1, s. 187.

mariażu, którego charakteru tak naprawdę nie znamy? Poza tym, sformułowanie „wziął sobie za żonę” przeczy Gallowi (cytowanemu zresztą przez autora w poprzednim zdaniu), który stwierdził, że to stryj ożenił bratanka z Rusinką. Z kroniki Galla dowiadujemy, że Władysław Herman zaprosił bratanka do kraju w określonym celu. Domyślać się możemy, że Mieszko przystał na wysuniętą propozycję, czego wyrazem był jego powrót. Po dwóch latach senior rodu zrealizował swój plan – Mieszko pojął za żonę „ruską dziewczynę”. Wydaje się, że na ożenek z przedstawicielką „niższego stanu” mógł pozwolić sobie młody książę bez pośrednictwa stryja. By poślubić „ruską dziewczynę” nie musiał też przyjeżdżać do Polski. Kronika Galla wyraźnie łączyła zalety Mieszka z przedsięwzięciem podjętym przez Władysława. Nie ma tu mowy o jakichś „prywatnych” lub „półprywatnych” inicjatywach księcia. Najprawdopodobniej dla wychowywanego na królewskim dworze królewskiego syna, któremu wrócono przysługę panowanie, oferta mariażu z „ruską dziewczyną” brzmiałaby mało atrakcyjnie. Gall, niezbyt skory do rozważań wokół pochodzenia żon polskich władców nie wahał się jednak ujawnić związku niedynastycznego w jakim pozostawał Władysław Herman. W przypadku małżeństwa syna Bolesława Szczodrego niczego podobnego nie odnotował.

Sądzę, że próbę nowej interpretacji przekazu Galla w omawianej wersji uznać trzeba za chybioną. Według mnie przyczyna takiego stanu rzeczy tkwi w percepcji autora zdeterminowanego teorią o tendencjach towarzyszących opowieści Anonima²⁰.

Adam Krawiec, uzupełniając hipotezę Edwarda Skibińskiego, wprowadził czytelnika w nieznane dotąd obszary piastowskich rozgrywek wewnątrzdynastycznych. Badacz ten zasygnalizował ewentualność zaistnienia czegoś na kształt braterskiego „pojedyunku na żony” między synami Kazimierza Odnowiciela²¹. Zdaniem A. Krawca Władysław Herman, pamiętając skojarzony przez brata Bolesława obraźliwy dla jego książęcej godności związek z matką Zbigniewa, mógł mścić się, łącząc bratanka z „ruską dziewczyną”. Mieszko Bolesławowic, jak się wydaje, nieświadom przewrotnej intrygi stryja, brnął w związek mający pozbawić go prestiżu, a jego przyszłych potomków pierwszeństwa do tronu. Dlaczego A. Krawiec podjął temat „przymusowego” małżeństwa księcia Władysława? Przypuszczam, że nie skłoniła go do tego treść źródeł. Gall Anonim pisał o związku Kazimierzowica zdawkowo i tylko w kontekście narodzin Zbigniewa. Określił matkę księcia nałożnicą, a o Bolesławie nie wspomniał²². Nic

²⁰ E. Skibiński, *op. cit.*, 124-128.

²¹ A. Krawiec, *op. cit.*, 119, p. 39: „Na zasadzie budowania piętrowych hipotezy można też zaproponować interpretację, zgodnie z którą niedynastyczne małżeństwo Mieszka było aktem symbolicznego odwetu Hermana na swoim nieżyjącym bracie, który wcześniej wmanewrował go w analogiczny, uwłaczający książęcej godności związek z matką Zbigniewa, por. rozdział pierwszy”.

²² *Anonima tzw. Galla kronika*, lib. 2, cap. 4, p. 68.

istotnego nie miał do powiedzenia Mistrz Wincenty poza inwektywami pod adresem żony Hermana (nierządnica) i powtórzeniem motywu mściwej macochy czyhającej, tym razem, na życie małego Zbigniewa²³. Niczego nowego nie wnosily późniejsze przekazy²⁴. Punktem wyjścia dla pomysłu A. Krawca, jak wynika z jego wywodów, były rozważania Stanisława Trawkowskiego wokół „polskiego” związku Władysława. Małżeństwo to miało być, zdaniem S. Trawkowskiego, symptomem braku ambicji władczych Kazimierzowica. Podobne należało interpretować nadanie synowi zrodzonemu z tego związku imienia Zbigniew. Symbolizowało ono brak aspiracji zarówno ojca, jak i syna²⁵. Według S. Trawkowskiego dystans Władysława wobec świata władzy był aktem dobrowolnym, i wynikał z jego cech osobowości. Adam Krawiec postanowił rozwinąć kontrowersyjną, jak sądzę, koncepcję S. Trawkowskiego, stwierdzając: „Można się tylko zastanowić, czy Herman zgodził się na nie z własnej woli, czy też został do niego zmuszony, a także kiedy zostało zawarte”²⁶. Przypuszczam, że nie dys-

²³ *Mistrza Wincentego*, lib. 2, cap. 22, p. 63.

²⁴ *Kronika wielkopolska*, cap. 16, p. 25.

²⁵ S. Trawkowski, *Władysław I Herman*, [w:] *Poczet królów i książąt polskich*, red. A. Garlicki, Warszawa 1978, s. 65.

²⁶ A. Krawiec, *op. cit.*, s. 33, tę myśl kontynuował następująco: „Benyskiewicz sugeruje rok 1076 i związek z koronacją Bolesława, ale ponieważ kluczowe znaczenie dla szans Hermana i jego potomstwa na dziedziczenie tronu miały raczej narodziny Mieszka Bolesławowica, bardziej prawdopodobny wydaje się przełom lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych”. W przypisie do tego tekstu *ibidem*, s. 33, p. 36 napisał: „K. Benyskiewicz, *Książę polski*, s. 81, chociaż niesłusznie datuje go dopiero na 1076 r.”. Informacje przekazane przez A. Krawca nie odzwierciedlają treści publikacji. W cytowanej przezeń książce nie wykazywałem istnienia związku między małżeństwem Władysława a koronacją Bolesława. Na przywołanej s. 80-81 stwierdziłem: „Co zatem Bolesław zaoferował bratu w zamian za akceptację nowego układu dynastycznego? Można powiedzieć, że nie było dobrego sposobu na rekompensatę takiego uszczerbku. Wszelkie nadania ziemskie, łącznie z wydzieleniem odrębnej dziedzicznej dzielnicy, nie równoważyły szkód wynikających z pozbawienia praw dynastycznych. Nie możemy wyłączyć bezprecedensowej w polskich warunkach ewentualności stworzenia właśnie wtedy w ramach państwa Piastów dziedzicznego terytorium juniorów. Byłoby to jedyne rozwiązanie zawierające pozory dążenia do kompromisu. Młodszy książę, nie decydując się na emigrację, nie protestował, lecz nie mając innych, jak sądził, lepszych możliwości, zaakceptował nowy układ polityczny. Najprawdopodobniej w 1076 roku doszło między Bolesławem i Władysławem do porozumienia, na mocy którego młodszy z Piastów przyjął do wiadomości tytuł królewski brata wraz z jego konsekwencjami. Szczodry, jak można przypuszczać, postawę Władysława zinterpretował jako przejaw lojalności, a może i słabości. Nie zdecydował się, wzorem przodków, na usunięcie brata z kraju, pozwalając mu na skromną egzystencję wiecznego juniora na mazowieckich rubieżach”. Jak widać jest tu mowa o hipotetycznej sytuacji mogącej wyniknąć po koronacji Bolesława. Na temat związku Hermana z matką Zbigniewa napisałem, *ibidem*, s. 75: „Zbigniew urodziłby się zatem po 1060-1061, a przed 1075 rokiem. W chwili rozpoczęcia życia klasztorного liczyłby 15-28 lat. Nie ma, jak się zdaje, możliwości dokładniejszego określenia daty urodzenia Zbigniewa”. Nie mogłem w tej sytuacji datować małżeństwa Władysława z Polką na 1076 rok. O problematyce dziedziczenia synów Bolesława i Władysława, *ibidem*, s. 75-76: „Gdybyśmy przyjęli za prawdopodobną ewentualność narodzin Zbigniewa jeszcze [na] lata 60. XI wieku, to byłby on trzecim pod względem wieku

ponujemy instrumentami pozwalającymi skutecznie odtworzyć kulisy związku księcia Władysława z anonimową kobietą. Nie ma powodów, dla których moglibyśmy wątpić w swobodny wybór Kazimierzowica. Świadection dobrowolnej decyzji Hermana widzę choćby w narodzinach Zbigniewa, syna Władysława i „nałożnicy”.

Dokonanej po latach zemście Hermana, według A. Krawca, towarzyszyła również myśl pragmatyczna. Małżeństwo Mieszka z córką ruskiego możnowładcy miało zapewnić „spokój na pograniczu”²⁷. Zagrożenie tworzyli książęta Przemyśla i Trembowli – Wołodar i Wasylko Rościśławice. Polityczny partner Władysława I i teść Mieszka byłby możliwym podniestrzańskim. Musiał to być człowiek istotnie potężny i wpływowy, jeśli potrafił zagwarantować polskiemu księciu to, czego nie mogli uskutecznić ani książę włodzimierski Dawid Igorowic, ani książę kijowski Wsiewołod z swym wojowniczym synem Włodzimierzem Monomachem. Kim był ów niedoszły zbawca Polski? Niestety nie wiadomo, bo źródła takiej postaci nie znają. Przedwczesna śmierć Mieszka nie daje szans na weryfikację hipotezy o wpływowym nobilu. Prawdziwa jest w niej, jak sądzę, tylko informacja o niebezpieczeństwie zagrażającym pogranicznym terenom ze strony Rościśławiców. Wyrazicielem nieustającej niechęci do Polaków był książę trembowelski Wasylko. Według *Opowieści o oślepieniu Wasylka trembowelskiego*, znalazłszy się w niewoli u Dawida Igorowica, przerażony perspektywą wydania w ręce Władysława Hermana, książę wspominał i groził: „Az” bo lâhom mnogo zla tvorih, i hotě” esm’ stvoriti i mstiti Ruś kěj zemli...”²⁸. Oślepiiony Wasylko odzyskał wolność dzięki interwencji brata, księcia przemyskiego, Wołodara. To najprawdopodobniej on organizował wraz z Połowcami najazdy na Polskę u schyłku rządów księcia Władysława²⁹. Kres tym eskapadom położył nie ruski, lecz polski możnowładca – Piotr Włostowic, któremu, co ciekawe w kontekście omawianych zagadnień polityczno-matrymonial-

żyjącym przedstawicielem dynastii. Mieszko, syn Bolesława Szczodrego, urodził się bowiem w 1069 r. Jeśli Zbigniew urodził się wcześniej od Mieszka, wówczas istniałby powód do niepokoju dla Szczodrego” (cytaty pochodzą z K. Benyskiewicz, *Książę polski Władysław Herman 1079-1102*, Zielona Góra 2010).

²⁷ A. Krawiec, *op. cit.*, s. 33. Nie wiadomo na jakiej podstawie autor określił pochodzenie rodziny małżonki Mieszka. Z przekazu Galla nie wynika, by „ruska dziewczyna” była córką bojara. Jako „dziewczyna” mogła wywodzić się z innych, niższych stanów.

²⁸ *Povest’...*, č. 1, s. 176. *Powieść minionych lat*, przekł. i oprac. F. Sielicki, Wrocław-Warszawa-Kraków 1999, s. 208: „Ja bowiem Lachom wiele zła wyrządziłem i chciałem jeszcze więcej wyrządzić, i mścić się za ziemię ruską”.

²⁹ *Anonima tzw. Galla kronika*, lib 2, cap. 19, p. 86.

nych, przypisuje legenda małżonkę z rodu Rurykowiców³⁰. Historia ta rozegrała się już w czasach Bolesława Krzywoustego i nie ma związku hipotezą Adama Krawca³¹.

Przypuszczam, że próba nowego odczytania przez Edwarda Skibińskiego fragmentu biografii Mieszka Bolesławowica jest niezgodna z intencjami kroniki Galla i nie przybliży nas do rozwiązania zagadki mariażu tego księcia. Tożsamość małżonki Bolesławowego syna pozostanie przedmiotem hipotetycznych rozważań. Efemeryczna w piastowskich dziejach postać młodzieńca (chyba fascynująca współczesnych), pokryta cieniem zapomnienia osobę jego partnerki. Milczenie źródeł ruskich o krótkotrwałym skądinąd małżeństwie nie zaskakuje. Był to najprawdopodobniej efekt fałowych tendencji dezaprobaty dla kontaktów i związków dynastycznych władców Rusi z przedstawicielami Zachodu³². Dotknął on m.in. Eufrację Wsiewołodównę, a może i jej siostrę Katarzynę.

³⁰ *Ortliebi Zwifaltensis chronicon. Ex libro II. Translatio manus s. Stephani*, ed. A. Bielowski, [w:] *Monumenta Poloniae historica*, t. 2, Lwów 1872, p. 2-3; *Kronika polska*, wyd. L. Cwikliński, [w:] *Monumenta Poloniae Historica*, t. 3, Lwów 1878, p. 628-629. Ale także księcia francuskiego, zob. *Chronica abbatum Beatae Mariae Virginis in Arena*, ed. G.A. Stenzel, [w:] *Scriptores rerum Silesiacarum oder Sammlung schlesischer Geschichtschreiber*, Bd. 2, Breslau 1839, p. 163. Dyskusja na temat pochodzenia żony Piotra zob. m.in.: A. Mosbach, *Piotr syn Włodzimierza, sławny dostojnik polski wieku dwunastego i kronika opowiadająca dzieje Piotrowe*, Ostrów 1865, s. 91 i n.; komentarz A. Bielowskiego: *Ortliebi zwifaltensis chronicon*, {CAŁY OPIS?} s. 2, p. 3; komentarz L. Cwiklińskiego: *Kronika polska*, s. 629, przyp. a; M.D. Priselkov, *Očerki cerkovno-političeskoj istorii Kijevskoj Rusi X-XII vv.*, Sankt Peterburg 1913, s. 290; S. Zakrzewski, *Źródła podań wiślicko-tyńieckich*, „Kwartalnik Historyczny” 28, 1914, s. 442-445; N. de Baumgarten, *Genealogies et mariages occidentaux des Rurikides russes du Xe au XIIIe siècle*, „Orientalia Christiana” 9, Roma 1927, s. 10, tabl. 2; K. Małczyński, *Bolesław Krzywousty. Zarys panowania*, Kraków 1948, s. 155; K. Małczyński, *Bolesław III Krzywousty*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1975, s. 211; M. Plezia, *Palatyn Piotr Włostowic. Sylwetka z dziejów Śląska XII wieku*, Warszawa 1947, s. 28; M. Plezia, *List biskupa Mateusza do św. Bernarda*, [w:] *Prace z dziejów Polski feudalnej ofiarowane Romanowi Grodeckiemu w 70 rocznicę urodzin*, Warszawa 1960, s. 132; S. Bieniek, *Piotr Włostowic Postać z dziejów średniowiecznego Śląska*, Wrocław-Warszawa-Kraków 1965, s. 44-45; C. Deptuła, *Przyczynę do dziejów Słęży i jej opactwa*, „Przegląd Humanistyczny” 15, 1969, s. 29-30; V.T. Pašuto, *Vnešnaâ politika...*, s. 87; S. Trawkowski, *Piotr Włostowic*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 26/2, z. 109, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Lódź 1981, s. 355-356; A. Poppe, *Światopętk II*, [w:] *Słownik starożytności słowiańskich*, t. 5, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1975, s. 572; J. Bieniak, *Polska elita polityczna XII wieku*, cz. 2. *Wróżda i zgoda*, [w:] *Spółczesność Polski średniowiecznej*, t. 3, red. S.K. Kuczyński, Warszawa 1985, s. 54 i n.; K. Benyskiewicz, *Księżna Maria, żona palatyna Piotra. Historia i legenda XII w.*, [w:] *Opuscula Marco Cetwiński dedicata*, red. A. Odrzywolska-Kidawa, Warszawa 2010, s. 746-750.

³¹ Zob. np. M. Cetwiński, *Podstępem czy siłą? „Działania specjalne” i ich moralna ocena w kronikach śląskich*, [w:] *Średniowiecze polskie i powszechne*, t. 2, red. I. Panic, J. Sperka, Katowice 2002, s. 138-166.

³² Przykładowo kanoniczne napomnienia metropolity Jana I z lat 1080-1089: *Pamâtniki drevne-russkago kanoničeskago prava*, č. 1, [w:] *Russkaâ istoričeskââ biblioteka*, t. 6, Sanktpeterburg 1880, s. 7. Zob. m.in.: E. Golubinskij, *Istoriâ russkoj cerkvi*, t. 1, č. 2, Moskva 1908, s. 798. Â.N. Šapov, *Gosudarstvo i cerkov' Drevnej Rusi XI-XII vv.* Moskva 1989, s. 172, S. V. Omel'ănčuk, *Brak i sem'â v Drevnej Rusi IX-XIII vekov*, Vladimir 2010, s. 43; T. Schieffer, *Adelheid (Eupraxia, Praxedis)*, [w:] *Lexikon des Mittelalters*, Bd. 1, München 1995, s. 146; H. Rüss, *Eufrasiâ – Adel'gejda: biografičeskij etûd*, „Rossica Antiqua” 2010, 2, s. 107.

Jeśli chodzi o małżeństwo Mieszka syna Bolesława Szczodrego, to możemy stwierdzić na podstawie źródeł, że stanowiło ono element bliżej niesprecyzowanej koncepcji politycznej realizowanej w latach 1086-1089 przez Władysława Hermana. W jej ramach doszło do powrotu Mieszka Bolesławowicza do kraju. Stryja i bratanka połączyła idea, w której istotną, z punktu widzenia dynastii i relacji polsko-ruskich, rolę miał odegrać ów „piękny młodzieniec”. Nie ma podstaw źródłowych do interpretacji inicjatywy matrymonialnej księcia Władysława jako złośliwej próby zemsty na synu Bolesława i celowego deprecjonowania jego pozycji. Nie ma także uzasadnienia dla przypuszczeń Adama Krawca o domniemanej intrydze małżeńskiej Bolesława Szczodrego wobec Władysława³³. Przypuszczam, że Herman, jak większość mężczyzn, zupełnie dobrowolnie związał się z kobietą, z którą spłodził następnie syna Zbigniewa. Hipoteza Adama Krawca jest z jednej strony zbudowana na dokonanej przez Edwarda Skibińskiego niebudzącej zaufania interpretacji kroniki Galla, z drugiej na autorskich domysłach nieznajdujących oparcia w źródłach.

Bibliografia

Źródła

- Anonima* tzw. *Galla kronika, czyli dzieje książąt i władców polskich*, [w:] *Monumenta Poloniae historica. Nova Series*, wyd. K. Maleczyński, Kraków 1952.
- Chronica abbatum Beatae Mariae Virginis in Arena*, ed. G.A. Stenzel, [w:] *Scriptores rerum Silesiacarum oder Sammlung schlesischer Geschichtschreiber*, Bd. 2, Breslau 1839.
- Ioannis Dlugosii Annales seu Cronicae Incliti Regni Poloniae*, lib. 3-4, Varsoviae 1970.
- Kronika Thietmara*, przekł. i oprac. M.Z. Jedlicki, Poznań 1953.
- Kronika wielkopolska*, oprac. B. Kürbis, [w:] *Pomniki dziejowe Polski. Seria II*, t. 8, Warszawa, 1970.
- Mistrza Wincentego zwanego Kadłubkiem, *Kronika polska*, oprac. M. Plezia, [w:] *Pomniki dziejowe Polski. Seria II*, t. 11, Kraków 1994.
- Ortliebi Zwifaltensis chronicon. Ex libro II. Translatio manus s. Stephani*, wyd. A. Bielowski, [w:] *Monumenta Poloniae historica*, t. 2, Lwów 1872.
- Pamâtniki drevne-russkago kanoničeskago prava*, č. 1, [w:] *Russkaâ istoričeskââ biblioteka*, t. 6, Sanktpeterburg 1880.
- Pověst' vremennyh let*, č. 1, oprac. D.S. Lihačev, Moskva-Leningrad 1950.
- Powieść minionych lat*, przekł. i oprac. F. Sielicki, Wrocław-Warszawa-Kraków 1999.
- Rocznik dawny*, [w:] *Monumenta Poloniae historica. Nova Series*, t. 5, wyd. Z. Kozłowska-Budkowa, Warszawa 1978.
- Rocznik kapituły krakowskiej*, [w:] *Monumenta Poloniae historica. Nova Series*, t. 5, wyd. Z. Kozłowska-Budkowa, Warszawa 1978.
- Rocznik krótki*, [w:] *Monumenta Poloniae historica. Nova Series*, t. 5, wyd. Z. Kozłowska-Budkowa, Warszawa 1978.

³³ Pomijam zupełnie celowość i sens tego typu przedsięwzięć monarchy wobec członków własnej dynastii.

Literatura

- Balzer O., *Genealogia Piastów*, wyd. J. Tęgowski, Kraków 2005.
- Baumgarten N. de, *Généalogies et mariages occidentaux des Rurikides Russes du X-e au XIII-e siècle*, „Orientalia Christiana” 1927, t. 9, part 1, No 35.
- Bieniak J., *Polska elita polityczna XII wieku*, cz. 2. *Wróżda i zgoda*, [w:] *Spółczesność Polski średniowiecznej*, t. 3, red. S.K. Kuczyński, Warszawa 1985.
- K. Benyskiewicz, *Księżna Maria, żona palatyna Piotra. Historia i legenda XII w.*, [w:] *Opuscula Marco Cetwiński dedicata*, red. A. Odrzywolska-Kidawa, Warszawa 1010.
- Benyskiewicz K., *Mieszko Bolesławowicz (1069–1089). Źródła i tradycja historiograficzna*, Kraków 2005.
- Benyskiewicz K., *Władysław Herman książę polski (1079–1102)*, Kraków 2014.
- Cetwiński M., *Podstępem czy siłą? „Działania specjalne” i ich moralna ocena w kronikach śląskich*, [w:] *Średniowiecze polskie i powszechne*, t. 2, red. I. Panic, J. Sperka, Katowice 2002.
- Bielowski A., komentarz do *Galla Kronika*: wyd. A. Bielowski, [w:] *Monumenta Poloniae historica*, t. 1, Lwów 1864.
- Bielowski A., komentarz: *Ortliebi Zwifaltensis chronicon. Ex libro II. Translatio manus s. Stephani*, wyd. A. Bielowski, [w:] *Monumenta Poloniae historica*, t. 2, Lwów 1872.
- Bieniek S., *Piotr Włostowic Postać z dziejów średniowiecznego Śląska*, Wrocław-Warszawa-Kraków 1965.
- Deptuła C., *Przyczynek do dziejów Ślęży i jej opactwa*, „Przegląd Humanistyczny” 1969, 15.
- Donskoj D.V., *Rūrikoviči. Istoričeskij slovar’*, Moskwa 2008.
- Golovko, A.B., *Drevnââ Rus’ političeskib vzaimootnošeniâh X – pervoj treti XIII vv.*, Kiev 1988.
- Golovka, A.B., *Polska derżawa v ostannomu dwadcatiriči XI – na počatku XII st. (Problema političnogo rozvitu)*, „Visnik Kam’âneč’-Podil’skogo Nacional’nogo Universitetu im. I. Ogienka. Istorični zapiski” 2010, t. 3.
- Golubinskij E., *Istoiriâ russkoj cerkvii*, t. 1, č. 2, Moskwa 1908.
- Jasiński K., *Rodowód pierwszych Piastów*, (PTPN. Wznowienia, t. 19), Poznań 2004.
- Karamzin N.M., *Istoriâ gosudarstva Rossijskago*, t. 2, Sanktpeterburg 1818.
- Krawiec A., *Król bez korony. Władysław I Herman książę polski*, Warszawa 2014.
- Maleczyński K., *Bolesław III Krzywousty*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1975.
- Maleczyński K., *Bolesław Krzywousty. Zarys panowania*, Kraków 1948.
- Mosbach A., *Piotr syn Włodzimierza, sławny dostojnik polski wieku dwunastego i kronika opowiadająca dzieje Piotrowe*, Ostrów 1865.
- Naruszewicz A., *Historia narodu polskiego od początku chrześcijaństwa*, t. 5, Lipsk 1836.
- Nazarenko A.V., *Drevnââ Rus’ na meždunarodnyh putâh*, Moskwa 2001.
- Omel’ničuk S.V., *Brak i sem’â v Drevnej Rusi IX–XIII vekov*, Vladimir 2010.
- Paśuto V.T., *Vnešnaâ politika Drevnej Rusi*, Moskwa 1968.
- Plezia M., *Palatyn Piotr Włostowic. Sylwetka z dziejów Śląska XII wieku*, Warszawa 1947.
- Plezia M., *List biskupa Mateusza do św. Bernarda*, [w:] *Prace z dziejów Polski feudalnej ofiarowane Romanowi Grodeckiemu w 70 rocznicę urodzin*, Warszawa 1960.
- Poppe A., *Światopętk II*, [w:] *Słownik starożytności słowiańskich*, t. 5, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1975.
- Powierski J., *Kryzys rządów Bolesława Śmiałego. Polityka i jej odzwierciedlenie w literaturze średniowiecznej*, Gdańsk 1992.
- Powierski J., *Rus’ w opiniach najwcześniejszych polskich kronikarzy*, [w:] *Polacy o Ukraińcach, Ukraińcy o Polakach. Materiały z sesji naukowej (Gdańsk, 8–9 maja 1992)*, red. T. Stegner, Gdańsk 1993.
- Priselkov M.D., *Očerki cerkovno-političeskij istorii Kijevskoj Rusi X–XII vv.*, Sankt Peterburg 1913.
- Rüss H., *Evpraksiâ-Adelgeida: biografičeskij etūd*, „Rossica Antiqua” 2012, No 2.

- Schieffer T., *Adelheid (Eupraxia, Praxedis)*, [w:] *Lexikon des Mittelalters*, Bd. 1, München 1995.
- Sielicki F., *Polsko-ruskie stosunki kulturalne, do końca XV wieku*, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Slavica” 1997, nr 1834.
- Skibiński E., *Przemiany władzy. Narracyjna koncepcja Anonima tzw. Galla i jej podstawy*, Poznań 2009.
- Szujski J., *Dzieje Polski podług ostatnich badań*, t. 1, Lwów 1862.
- Šapov A. N., *Gosudarstvo i cerkov' Drevnej Rusi XI-XII vv.* Moskwa 1989.
- Tęgowski J., *Kontakty rodzinne dynastów polskich i ruskich w średniowieczu*, [w:] *Miedzy sobą. Szkice historyczne polsko-ukraińskie*, red. T. Chynczewska-Hennel, N. Jakowenko, Lublin, 2000.
- Trawkowski S., *Piotr Włostowic*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 26/2, z. 109, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź 1981.
- Trawkowski S., *Władysław I Herman*, [w:] *Poczet królów i książąt polskich*, red. A. Garlicki, Warszawa 1978.
- Vojtovič L., *Knáza doba: portety elity*, Bila Cerkva 2006.
- Wiszewski P., *Z badań nad zaginionym światem opowieści o przeszłości Polski. Uwagi na marginesie pracy Edwarda Skibińskiego, Przemiany władzy. Narracyjna koncepcja Anonima tzw. Gall i jej podstawy*, Poznań 2009, *Instytut Historii UAM*, ss. 264, 2 nlb., „Kwartalnik Historyczny” 2012, R. 69, z. 1.
- Zakrzewski S., *Źródła podań wiślicko-tynieckich*, „Kwartalnik Historyczny” 1914, 28.

PUER ET RUTHENA PUELLA CZYLI MAŁŻEŃSTWO MIESZKA
SYNA BOLESŁAWA SZCZODREGO.
ARTYKUŁ POLEMICZNY

Streszczenie

„*Puer et Ruthena puella*”, czyli małżeństwo Mieszka syna Bolesława Szczodrego to artykuł polemiczny poświęcony dyskusji historiograficznej wokół związku zawartego w 1089 roku przez polskiego księcia Mieszka. W roku 1076 Bolesław Szczodry stracił władzę w Polsce i musiał wraz z rodziną uchodzić na Węgry. Po śmierci Bolesława, Mieszko, z inicjatywy stryja Władysława Hermana, wrócił do kraju. Tu, jak napisał w swej kronice Anonim tzw. Gall, ożenił się z „ruską dziewczyną”. Fakt ten oprócz kroniki odnotowały również najstarsze polskie roczniki, stwierdzając lakonicznie „*Mesco duxit uxorem*”. Lapidarne wzmianki źródeł spowodowały dyskusję w gronie historyków, poszukujących politycznych paranteli tego mariażu. Ojca „ruskiej dziewczyny” widziano w Izjasławie Jarosławiczu, jego synu Światopełku, Wsiewołodzie Jarosławiczu lub którymś z poddniestrzańskich Rościśławiczów. Liczne propozycje nie doprowadziły do rozstrzygających konstatacji. W ostatnim okresie w polskiej historiografii pojawiły się głosy dające asumpt do nowego, oryginalnego opisu historii małżeństwa Mieszka. Wskazywały one „półprywatny” i niedynastyczny charakter ożenku. Sugerowały też złe intencje inicjatora związku, Władysława Hermana, działającego celowo i złośliwie na niekorzyść bratanka. Potwierdzeniem hipotez miało być nazwanie przez kronikarza wybranki księcia „ruską dziewczyną” oraz brak wzmianki na temat jej dynastycznego pochodzenia. Podstępne poczynania stryja wobec młodzieńca były z kolei odpowiedzią na jego niegdyśszy związek, skojarzony przymusowo przez ojca Mieszka, Bolesława Szczodrego. Wówczas Władysław także musiał ożenić się z kobietą niedynastycznego pochodzenia. Wydaje się jednak, że określenie małżonki Mieszka „ruską dziewczyną”, wynikało z pisarskiej konwencji przyjętej przez Galla Anonima w ramach relacji z ostatnich chwil życia syna Szczodrego. Tu książę nazywany jest chłopcem, a jego partnerka, dziewczyną. Sądzę, że miana te nie wyłączają dynastycznego pochodzenia obojga. Poza tym, Gall w swej kronice, często marginalnie traktował informacje o korzeniach rodzinnych żon Piastów. Uznanie małej wiarygodności hipotezy o niedynastycznym związku Mieszka dezaktualizuje także, nie mające źródłowego uzasadnienia, przypuszczenie o oryginalnej zemście Hermana na bratanku.

Słowa kluczowe: Polska, Ruś, genealogia Piastów, Bolesław Szczodry, Władysław Herman, Mieszko Bolesławowicz, stosunki polsko-ruskie

PUER ET RUTHENA PUELLA: THE MARRIAGE OF MIESZKO,
SON OF BOLESŁAW II THE GENEROUS.
A POLEMICAL ARTICLE

S u m m a r y

“Puer et Ruthena puella: the marriage of Mieszko, son of Bolesław II the Generous”, is a polemical article dedicated to a historiographical discussion about the liaison made in 1089 by the Polish Prince Mieszko. In 1076, Bolesław II the Generous lost power in Poland and had to flee with his family to Hungary. After Bolesław’s death, Mieszko returned to Poland on the initiative of his uncle, Władysław I Herman. There, as the so called Gallus Anonymus wrote in his chronicle, Mieszko married a “Ruthenian girl”. Apart from Gallus’ chronicle, this event was recorded also in the oldest Polish annals, stating laconically: “Mesco duxit uxorem”. Terse mentions in historical records spurred a discussion among historians, who wanted to ascertain political genealogy of this marriage. The father of the “Ruthenian girl” was believed to be either Iziaslav Yaroslavich, his son Sviatopolk, Vsevolod Jaroslavich or one of the Transnistrian Rostyslavyches. Numerous suggestions did not lead to any final conclusion. The most recent period in the Polish historiography gave rise to a new, original description of the history of the marriage in question. It pointed to its “semi-private” and non-dynastic nature. It was also suggested that the initiator of the union, Władysław Herman, was motivated by bad intentions, acting intentionally and maliciously to the detriment of his nephew. The hypothesis was supported by the chronicler’s references made to the Prince’s bride as a “Ruthenian girl” and the lack of mention of her dynastic lineage. Cunning actions of the young man’s uncle were supposed to be a response to one of his own marriages, forced by Mieszko’s father, Bolesław II the Generous. Władysław Herman also had to marry a woman without a dynastic heritage. However, it seems that calling Mieszko’s wife a “Ruthenian girl” could be merely a part of the literary convention adopted by Gallus Anonymus in the account of the last moments of life of Bolesław’s son. The Prince is referred to as a boy, and his wife – a girl. In my opinion, this does not exclude their dynastic origins. Moreover, in his chronicle, Gallus often did not pay much attention to family roots of the wives of the Piasts. Recognizing the unlikelihood of the hypothesis of a non-dynastic marriage of Mieszko would also invalidate the supposed, yet not substantiated by any evidence, revenge of Władysław Herman on his nephew.

Keywords: Rus, Poland, genealogy of the Piast, Bolesław II the Generous, Władysław Herman, Mieszko son of Bolesław II, Polish-Ruthenian relations